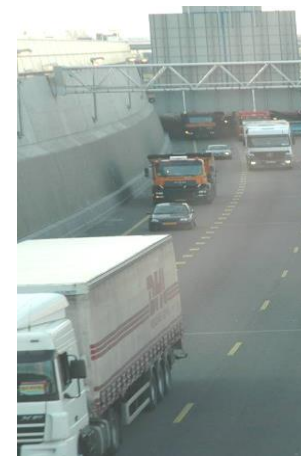

INZICHT GEZONDHEID GEMEENTE EERSEL

DE INVLOED VAN HET VLEGVELD OP GEZONDHEID,
EEN GEBIEDSGERICHTE BENADERING,
MET AANDACHT VOOR BELEVING.

inhoud notitie:

- Aanleiding: gestelde vragen over de negatieve effecten op de gezondheid van risicovolle objecten; als eerste in deze analyse graag het vliegveld beoordelen.
- Effecten vliegverkeer op gezondheid omwonenden
- Bestaande gezondheidsinformatie Eersel
- Monitoring gezondheid in de toekomst; ideeën en kansen

Besluiten (raadsvergadering)

- niet alleen kennis te nemen van de Kadernota GGD 2020 Brabant-Zuidoost;
- de GGD opdracht te geven met voorrang (maar niet uitsluitend) te beoordelen of en waarom Eindhoven Airport (vermoedelijk) wel/niet een risicovol object is voor de volksgezondheid, en dat dit in het -in verband met de proefcasus Eindhoven Airport- in april aanstaande uit te brengen advies aan de minister wordt opgenomen;
- het college opdracht te geven hieraan uitvoering te geven en zich maximaal in te spannen en;
- om voor bovenstaande zoveel als mogelijk instemming te krijgen van de betrokken gemeentes uit de regio Brabant-Zuidoost.

Aanleiding

Een risicovol object in termen van externe veiligheid: een risico veroorzaakt door fysieke veiligheid

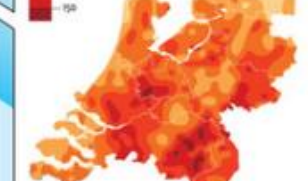
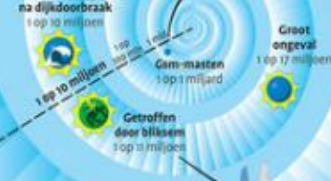
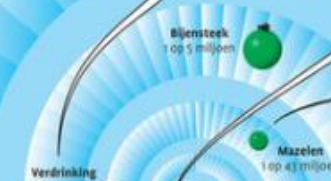
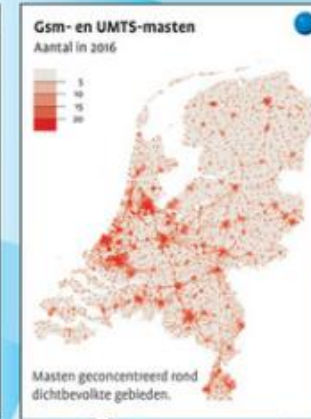
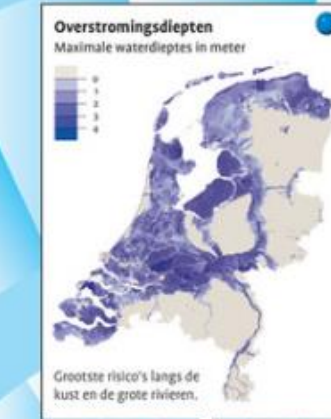
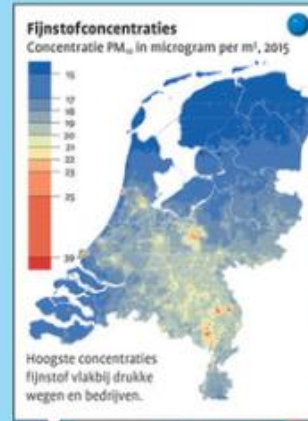
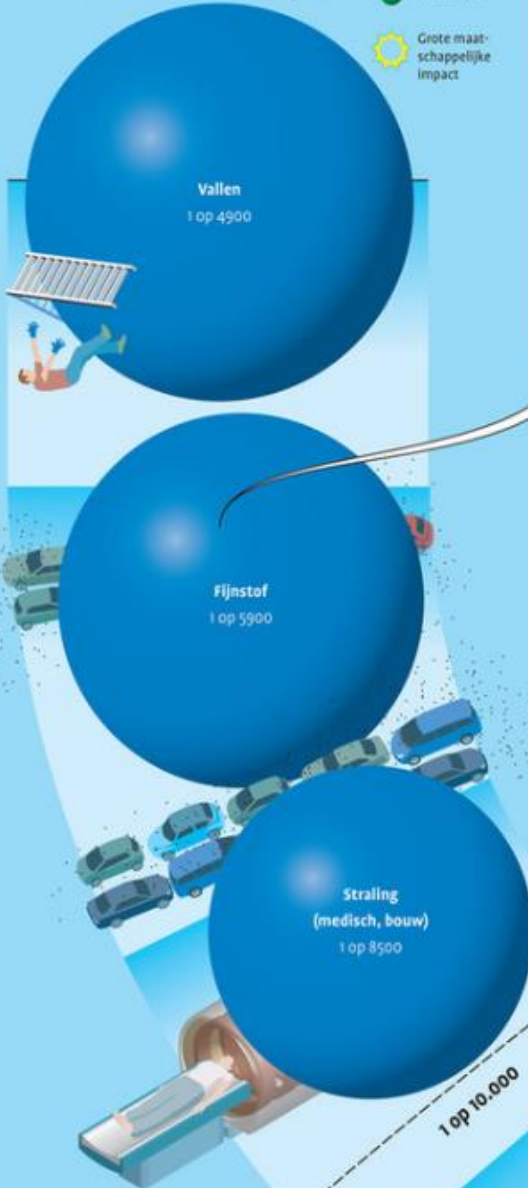

Breder trekken: het gaat om risico's en kansen voor gezonde leefomgeving

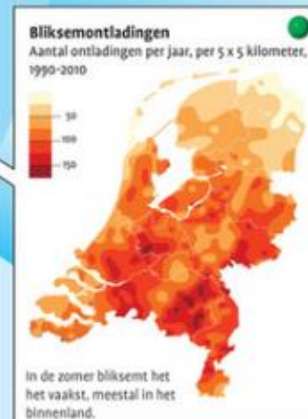
Hoe groot is het overlijdensrisico?*

Het is niet makkelijk om kleine en grote risico's uit elkaar te houden. Een overzicht van verschillende risico's en hun impact.

- Oorzaak
- Technisch
 - Natuurlijk
 - Grote maatschappelijke impact

* De kans om te overlijden geldt voor Nederland en is berekend door het aantal sterfgevallen per jaar te delen door het aantal inwoners. Bij grote verschillen van jaar tot jaar (bliksem, mazelen, groot ongeval, griep) is een gemiddelde genomen over enkele jaren.

Overlijdensrisico
in perspectief

Fijnstof, bij
drukke wegen
relatief groot
risico

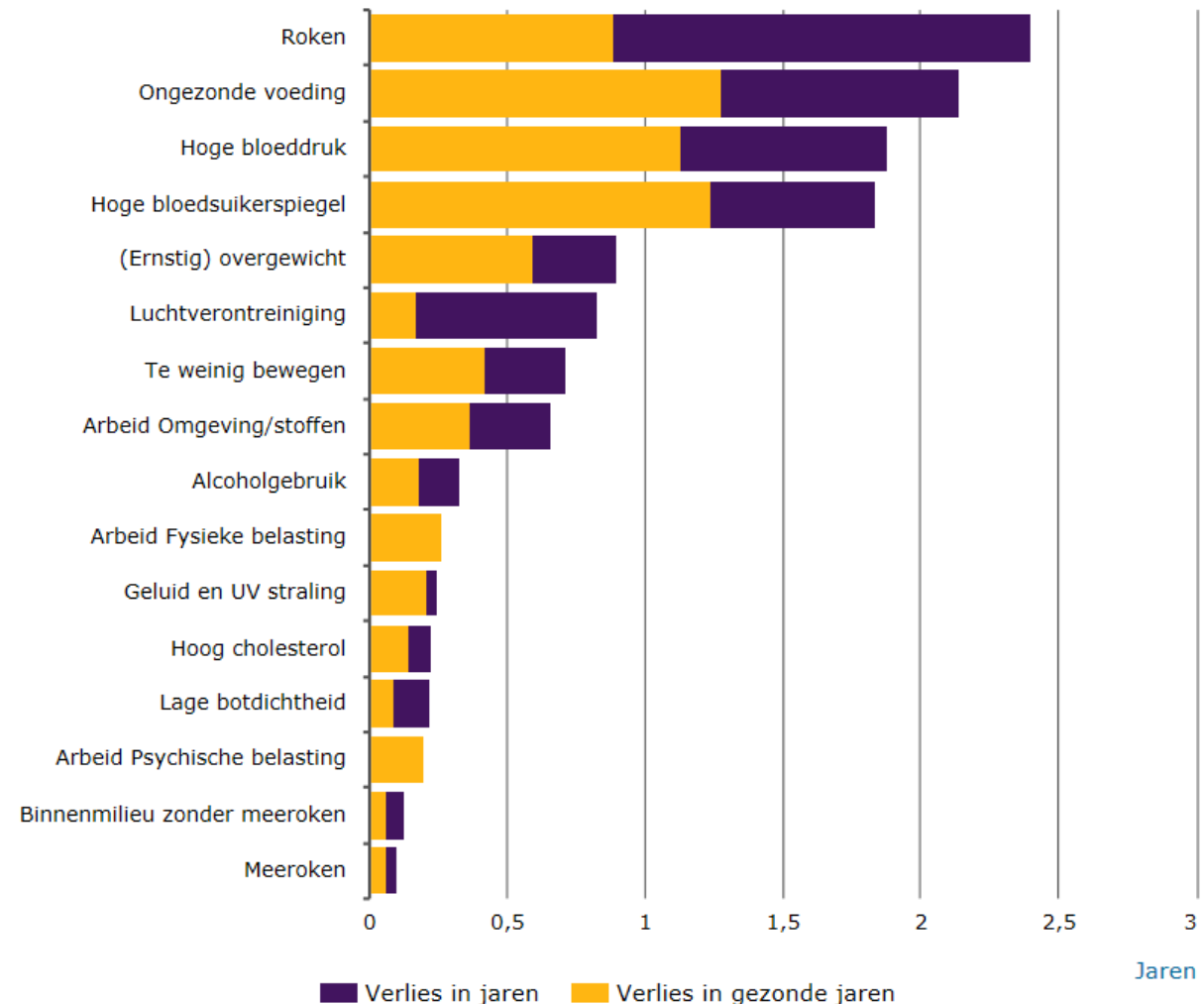
Gezondheid in perspectief

Leefstijl en gedrag zijn in belangrijke mate verantwoordelijk voor onze gezondheid.

Luchtverontreiniging, geluid en binnenmilieu dragen in kleinere mate bij aan gezondheidsverlies.

Uit: <https://www.vtv2018.nl/leefstijl-en-omgeving>

Verlies aan jaren door vroegtijdige sterfte en gezonde jaren door ziekte voor verschillende determinanten, 2015

Bron: RIVM

Effecten vliegverkeer op gezondheid omwonenden

Geluid vliegverkeer:

Kan leiden tot (ernstige) hinder en slaapverstoring, hart- en vaatziekten en verminderde leerprestaties bij kinderen.

Luchtverontreiniging vliegverkeer:

Gezondheidsrisico's zijn nog onduidelijk. Onderzoeksprogramma ultra fijn stof Schiphol (2017-2021).

Ervaren hinderbeleving vliegverkeer
(uitkomsten GGD-vragenlijstonderzoek 2018, GGD monitor)

Vliegverkeer en (ultra)fijnstof

- Verhoogde blootstelling bekend in woonwijken rond Schiphol
- Onderzoeksprogramma (2017-2021) door o.a. RIVM rondom Schiphol om gezondheidskundige relevantie te duiden.
 - 1^e resultaat: op dagen dat de ultrafijnstof hoger is, hebben kinderen meer gezondheidsklachten en gebruiken ze meer medicijnen. Dit geldt dan vooral voor kinderen die al luchtwegklachten hebben. Er zijn geen aanwijzingen dat er een samenhang is tussen de verhoogde concentraties ultrafijnstof en de longfunctie van kinderen, zoals gemeten met de blaastesten.
- Er is (nog) geen doorvertaling te maken voor gezondheidsrisico's in regio Eindhoven, i.r.t. concentraties in deze regio.

Bestaande gezondheids informatie Eersel

BROS

GGD monitor

MBO Airport Eindhoven

Gezondheid in perspectief

Hinderbeleving vliegverkeer regio 2018

GGD-vragenlijstonderzoek (2012, 2014, 2018) in (delen van) Bergeijk, Best, Eersel, Eindhoven, Oirschot, Sint-Oedenrode, Son en Breugel, Veldhoven, Waalre, Nuenen.

Er is sinds 2012 een consequent stijgende lijn zichtbaar in ernstige hinder, bezorgdheid en slaapverstoring door vliegverkeer in het hele onderzoeksgebied.

Daarbij is de hinderbeleving het grootst in het gebied binnen de 20 Ke-geluidcontour c.q. zone 1 **(2018: 46% ernstige geluidhinder, 26% ernstige slaapverstoring),**

En ook duidelijk verhoogd in een ruimer aangrenzend gebied c.q. zone 2 **(2018: 13% ernstige geluidhinder, 6% ernstige slaapverstoring).**

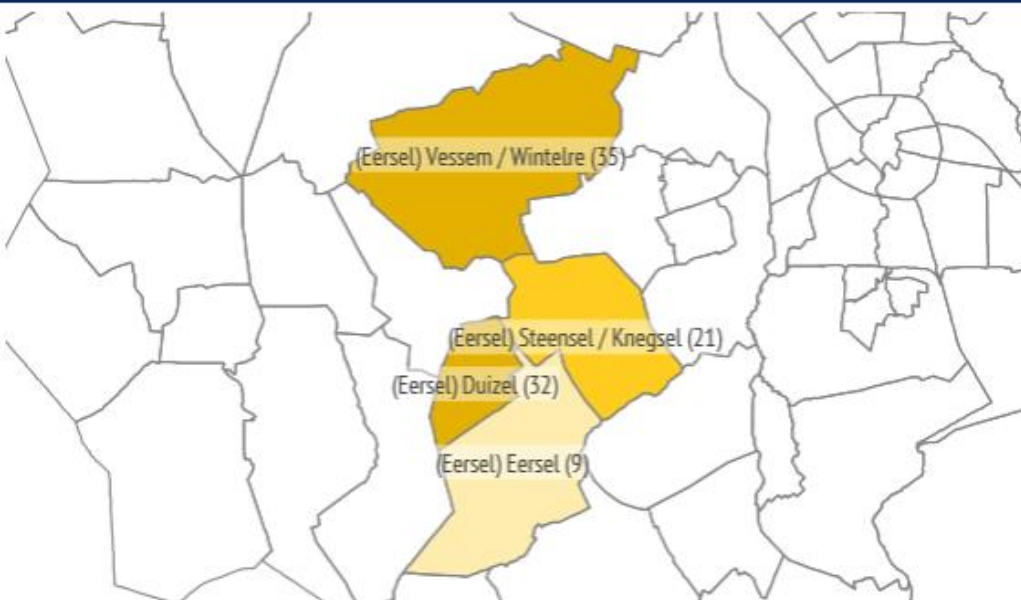
De kernen van gemeente Eersel liggen verspreid over beide zones.

Er is (ruim) méér ernstige hinder en slaapverstoring dan dat de standaard rekenmodellen voorspellen.

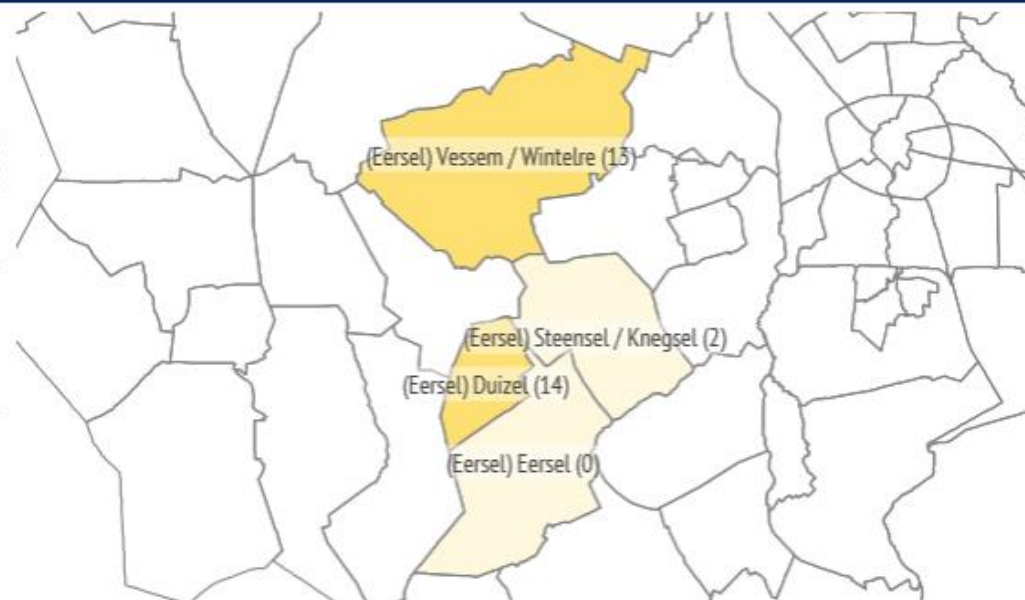
Hinderbeleving vliegverkeer Eersel 2016

	Volwassenen 19-65	Ouderen 65+
Ernstige geluidhinder	19% (in regio BZO 4%)	22% (in regio BZO 4%)
Ernstige slaapverstoring	6% (in regio BZO 2%)	14% (in regio BZO 2%)
Ernstige geurhinder	5% (in regio BZO 1%)	9% (in regio BZO 1%)
Bezorgd invloed vliegveld op gezondheid	19% (in regio BZO 4%)	24% (in regio BZO 4%)

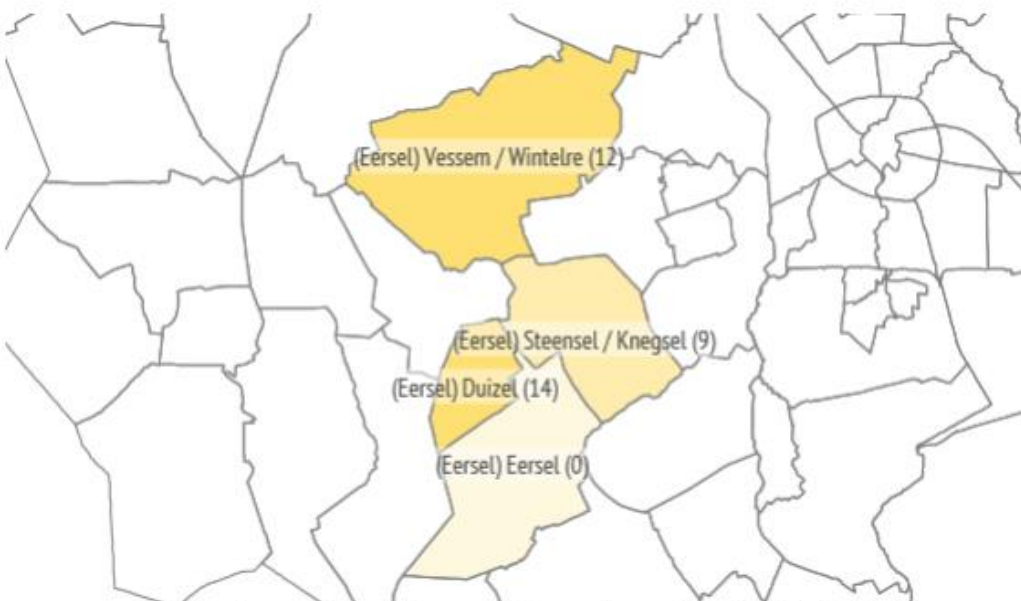
Let op: trendbreuk met belevingsonderzoeken 2012, 2014, 2018 i.v.m. ander vorm van onderzoek --> deze cijfers niet vergelijken met regionale cijfers!

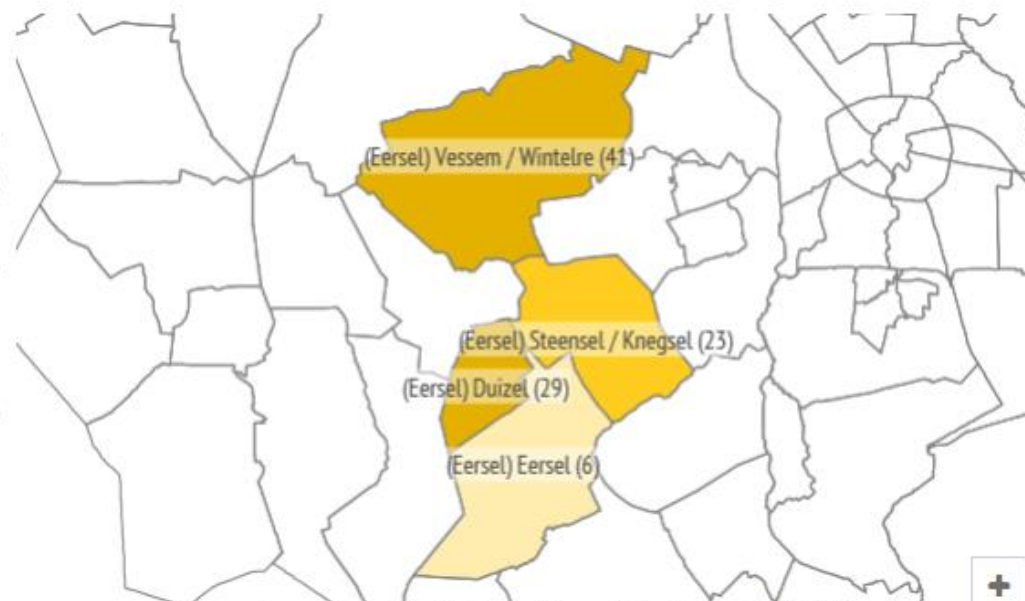
Ernstige geluidshinder van vliegverkeer (19-64 jaar)

Ernstige geurhinder van vliegverkeer (19-64 jaar)

Ernstig slaapverstoord door geluid van vliegverkeer (19 t/m 64 jaar)

Bezorgd over gezondheid door vliegveld in de buurt (19-64 jaar)

< 6

6 < 12

12 < 18

18 < 24

>= 24

Eenheid

%

Bron

GGD

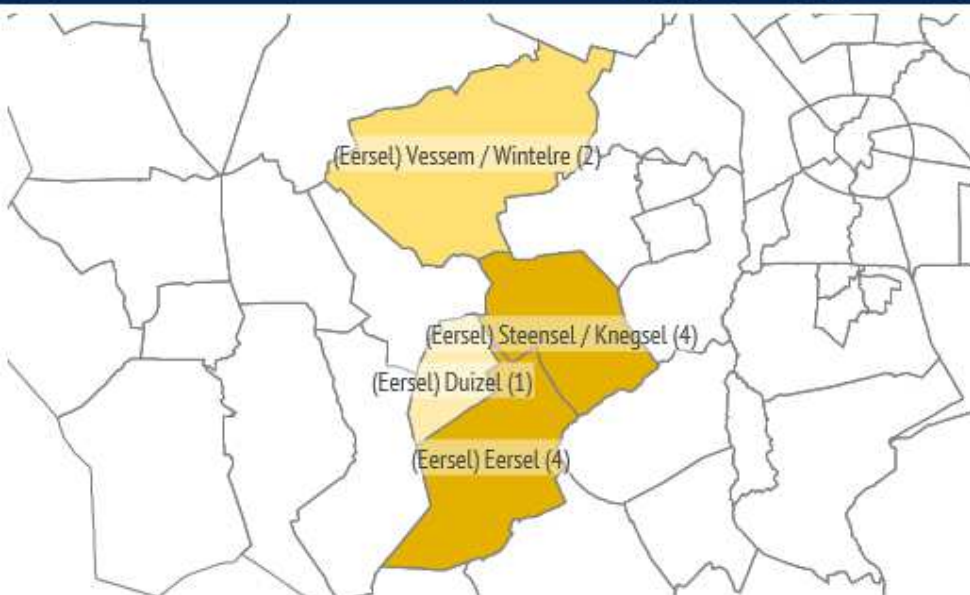

Eenheid

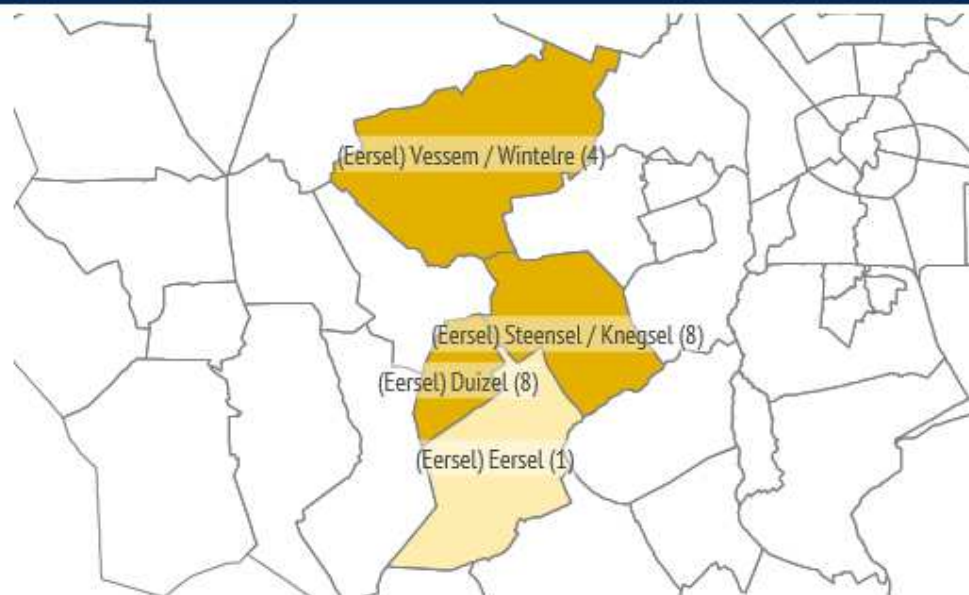
%

Bron

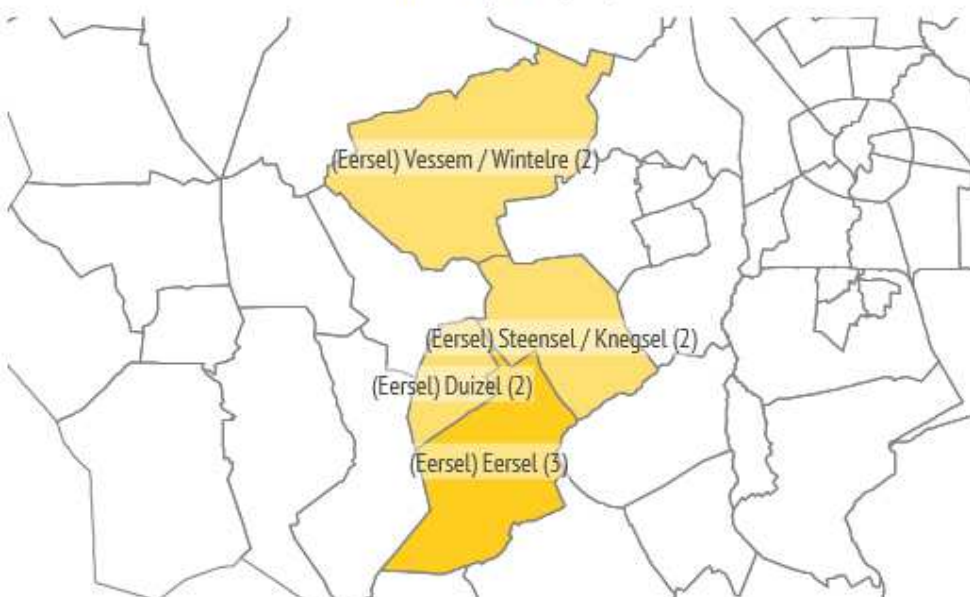
GGD

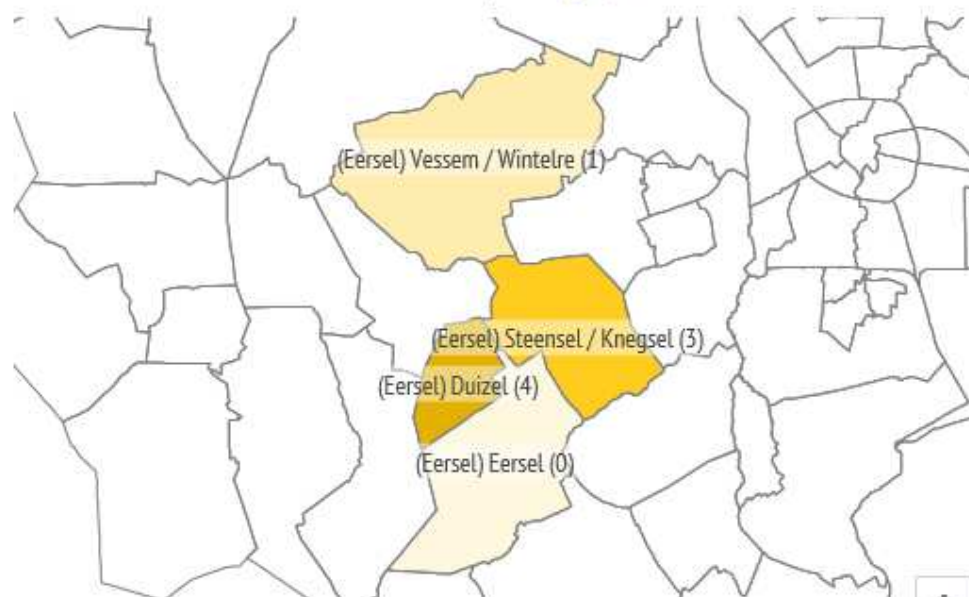
Ernstige geluidshinder van verkeer op wegen waar je niet harder mag dan 50 km/uur (19-64 jaar)

Ernstige geluidshinder van verkeer op wegen waar je harder mag dan 50 km/uur (19-64 jaar)

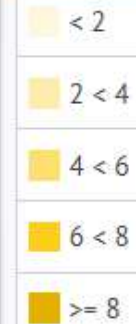

Ernstig slaapverstoord door geluid van verkeer op wegen van max. 50 km/uur (19 t/m 64 jaar)

Ernstig slaapverstoord door geluid van verkeer op wegen >50 km/uur (19-64 jaar)

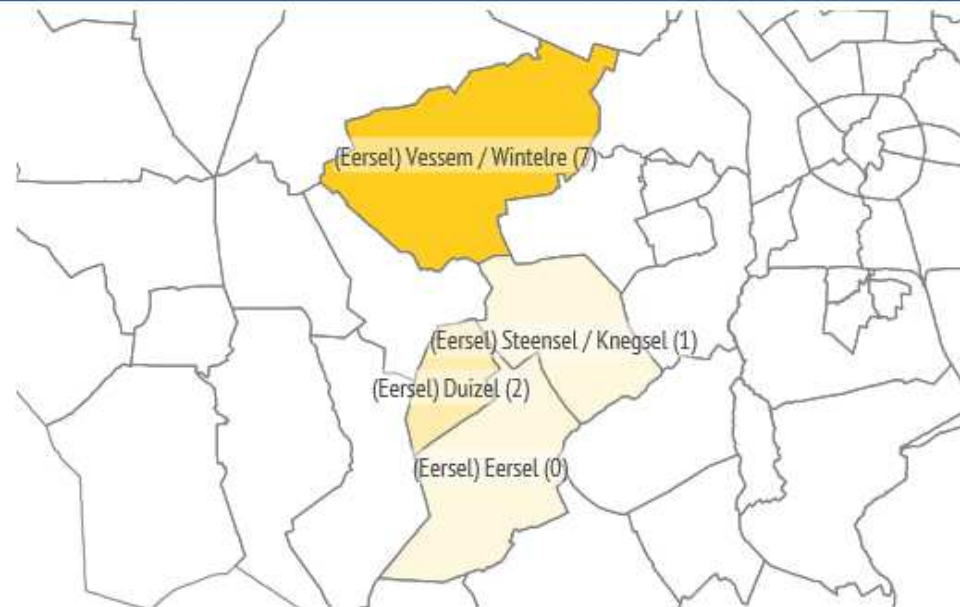

Eenheid

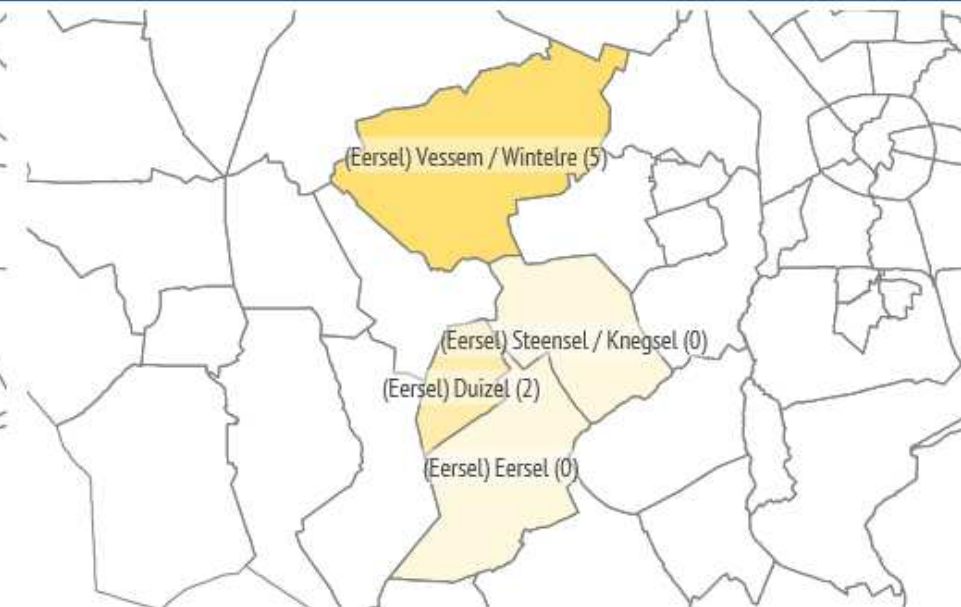
%

Bron

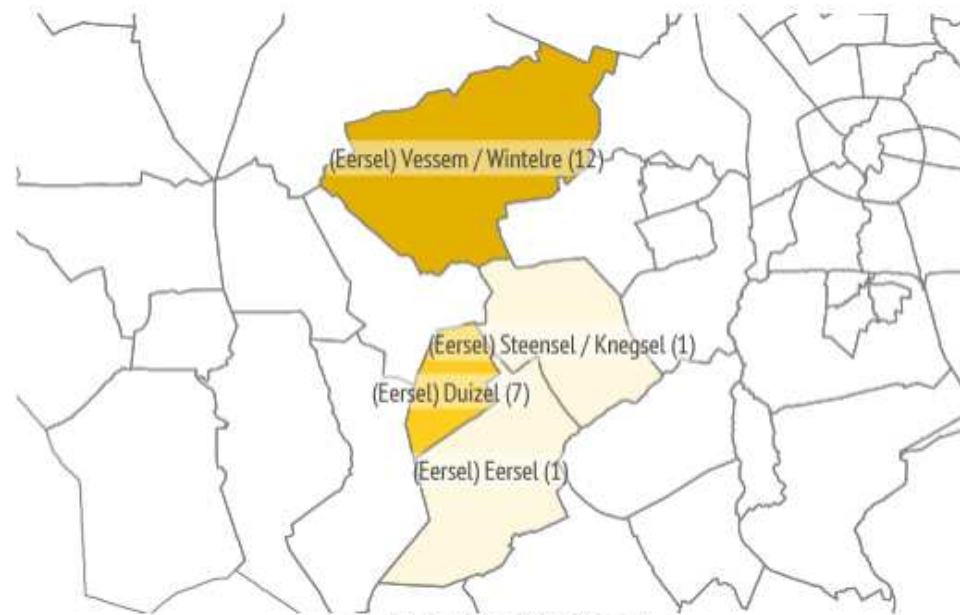
GGD

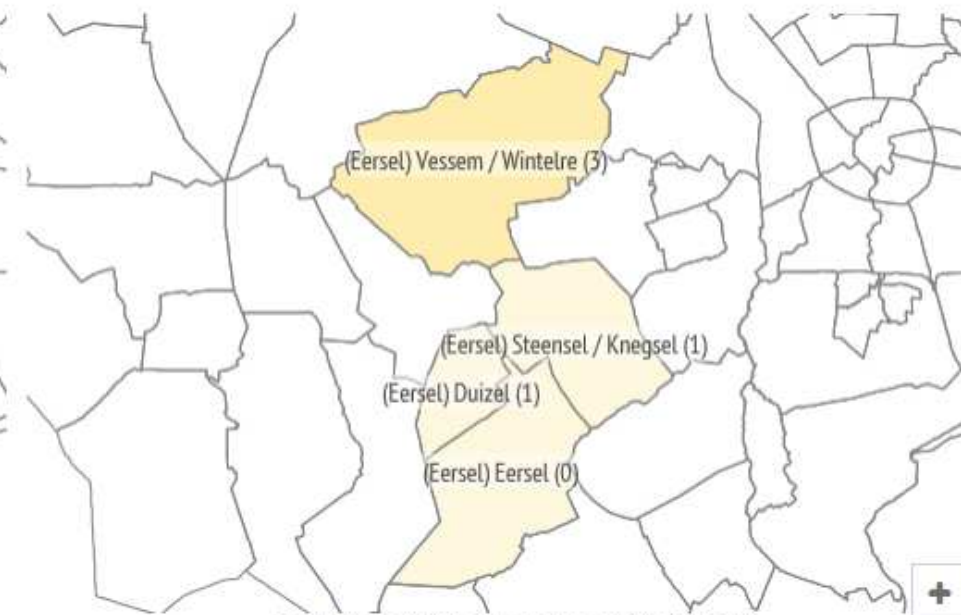
landbouw- en veeteeltactiviteiten (19-64 jaar)

stallen met vee, pluimvee, e.d. (19-64 jaar)

mest uitrijden (19-64 jaar)

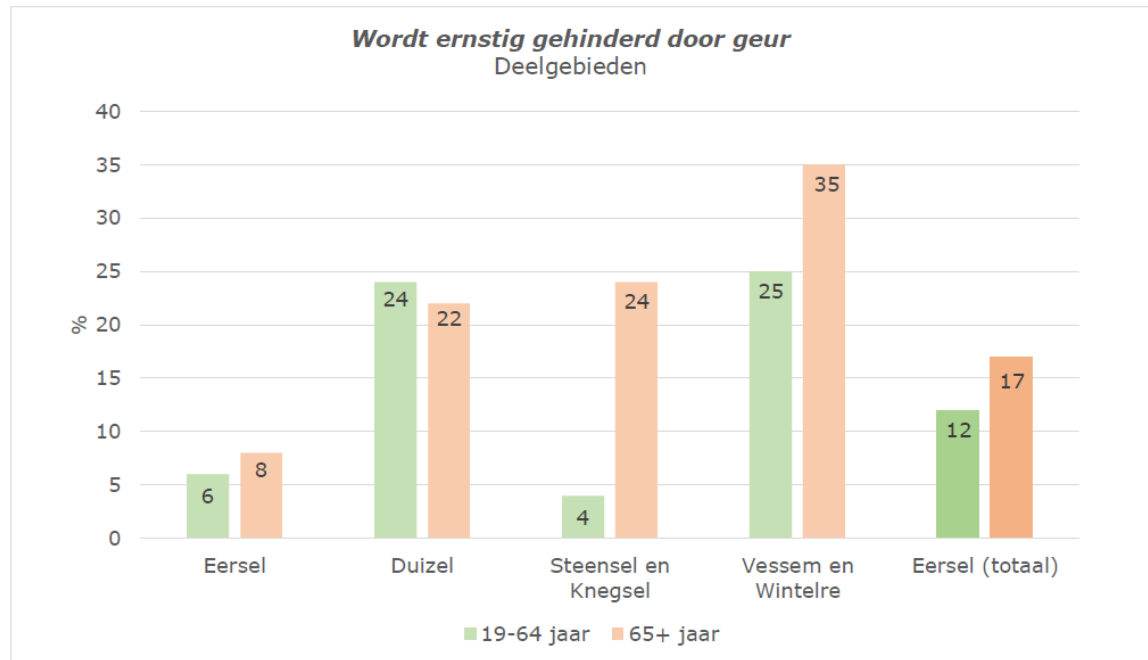

opslag/productie van veevoer (19-64 jaar)

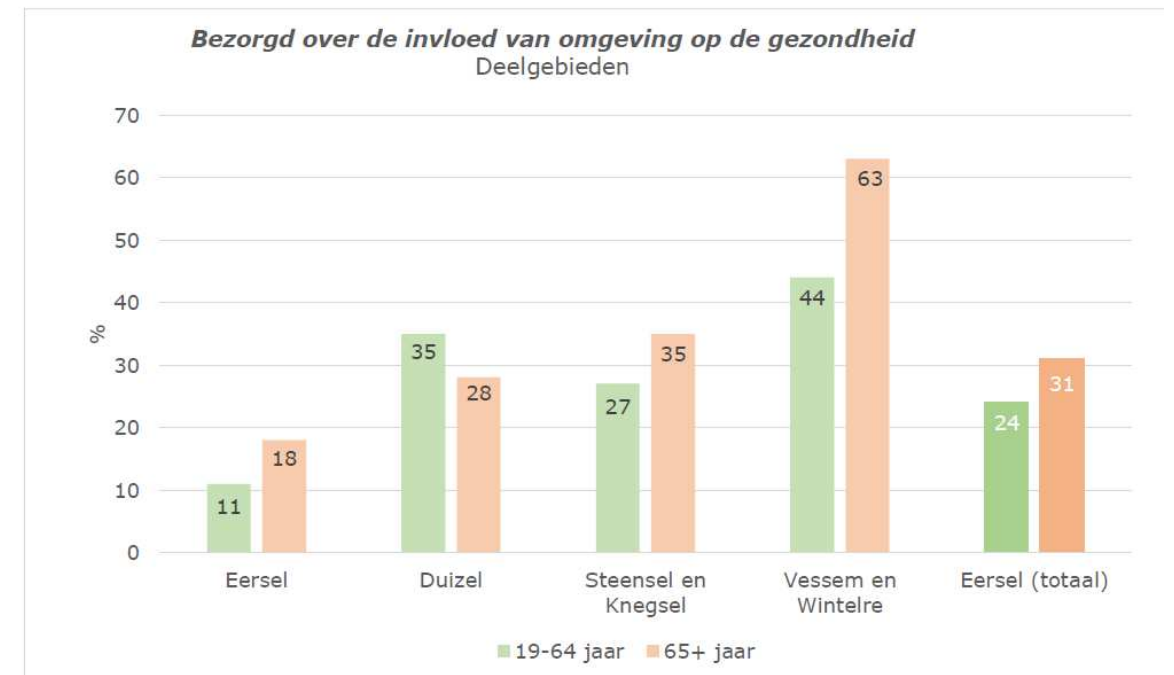

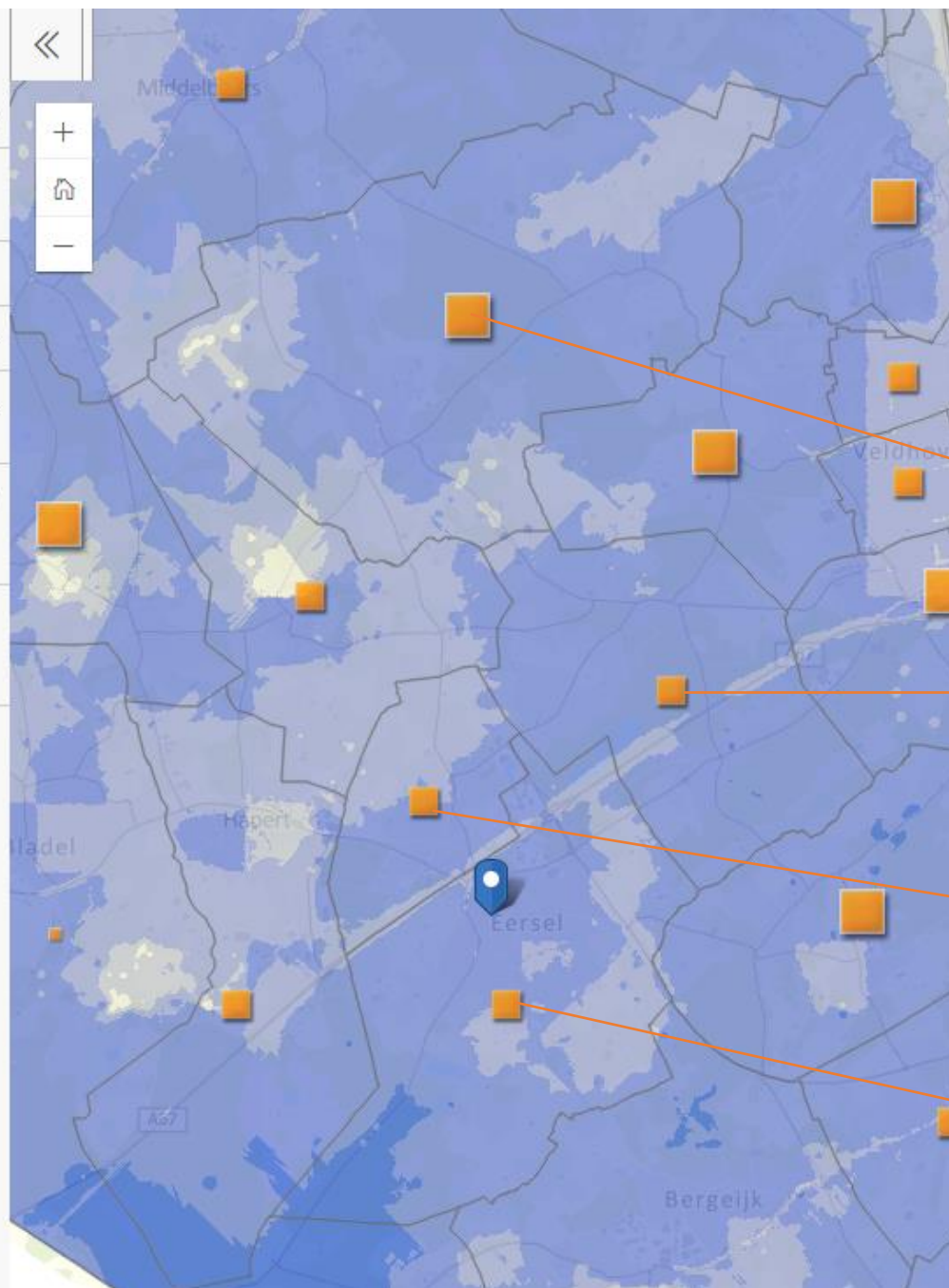
Beleving van inwoners Eersel (GGD monitor)

Geurhinder

Bezorgdheid woonomgeving

Bezorgdheid over gezondheid door fijn stof (PM10) in Eersel

(bron: www.brabantscan.nl BrOS)

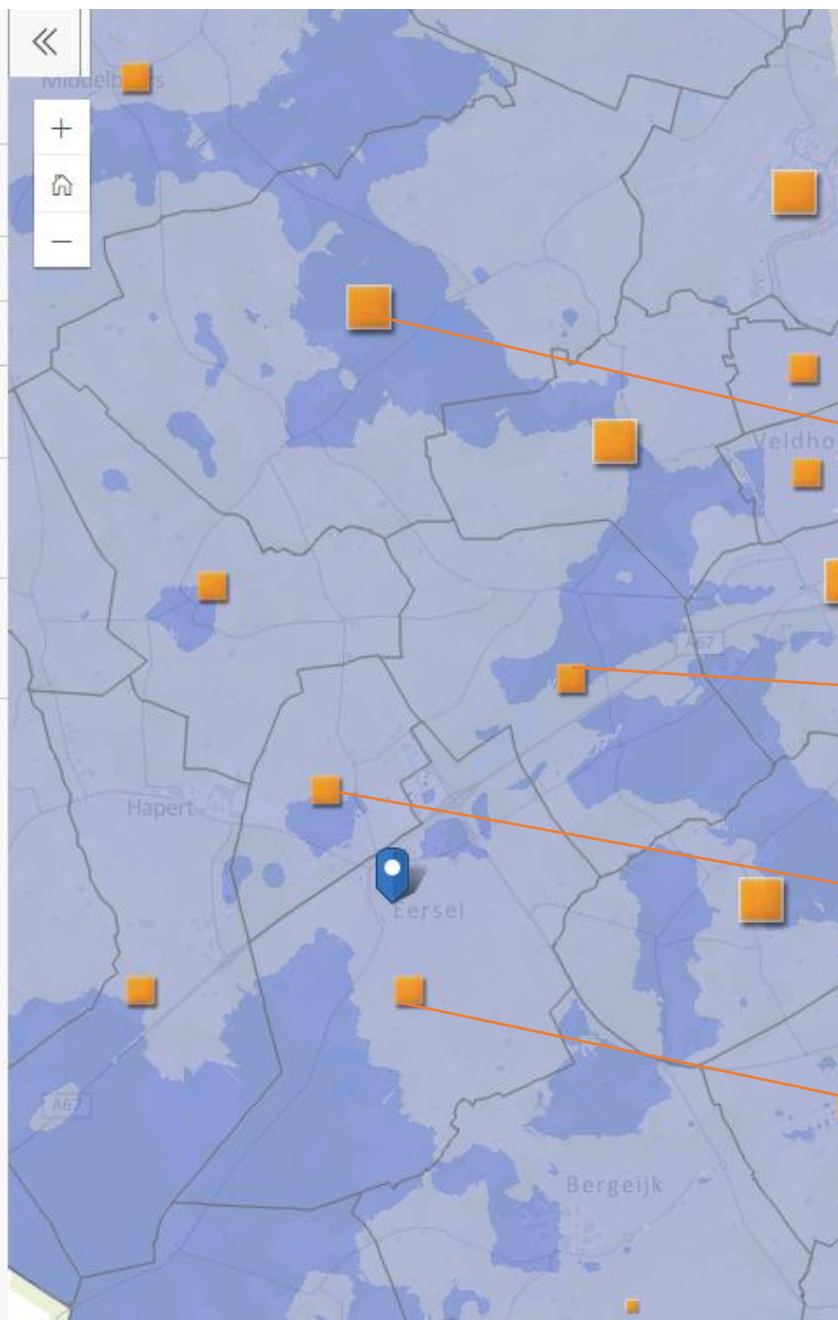
 = % bezorgd op wijkniveau, begrenst met zwarte lijn

GGD-wijknaam	(Eersel) Vessem / Wintelre
% bezorgd over gezondheid door blootstelling aan fijnstof (19-64 jaar)	38

GGD-wijknaam	(Eersel) Steensel / Knegsel
% bezorgd over gezondheid door blootstelling aan fijnstof (19-64 jaar)	24

GGD-wijknaam	(Eersel) Duizel
% bezorgd over gezondheid door blootstelling aan fijnstof (19-64 jaar)	30

GGD-wijknaam	(Eersel) Eersel
% bezorgd over gezondheid door blootstelling aan fijnstof (19-64 jaar)	22

Bezorgdheid over gezondheid door fijn stof (PM2,5) in Eersel (bron: www.brabantscan.nl BrOS)

 = % bezorgd op wijkniveau, begrenst met zwarte lijn

GGD-wijknaam	(Eersel) Vessem / Wintelre
% bezorgd over gezondheid door blootstelling aan fijnstof (19-64 jaar)	38

GGD-wijknaam	(Eersel) Steensel / Kneysel
% bezorgd over gezondheid door blootstelling aan fijnstof (19-64 jaar)	24

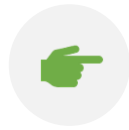
GGD-wijknaam	(Eersel) Duizel
% bezorgd over gezondheid door blootstelling aan fijnstof (19-64 jaar)	30

GGD-wijknaam	(Eersel) Eersel
% bezorgd over gezondheid door blootstelling aan fijnstof (19-64 jaar)	22

Monitoring gezondheid in de toekomst; ideeën en kansen

Meetnet Aires (wat leveren de metingen op, hoe inzetten resultaten)

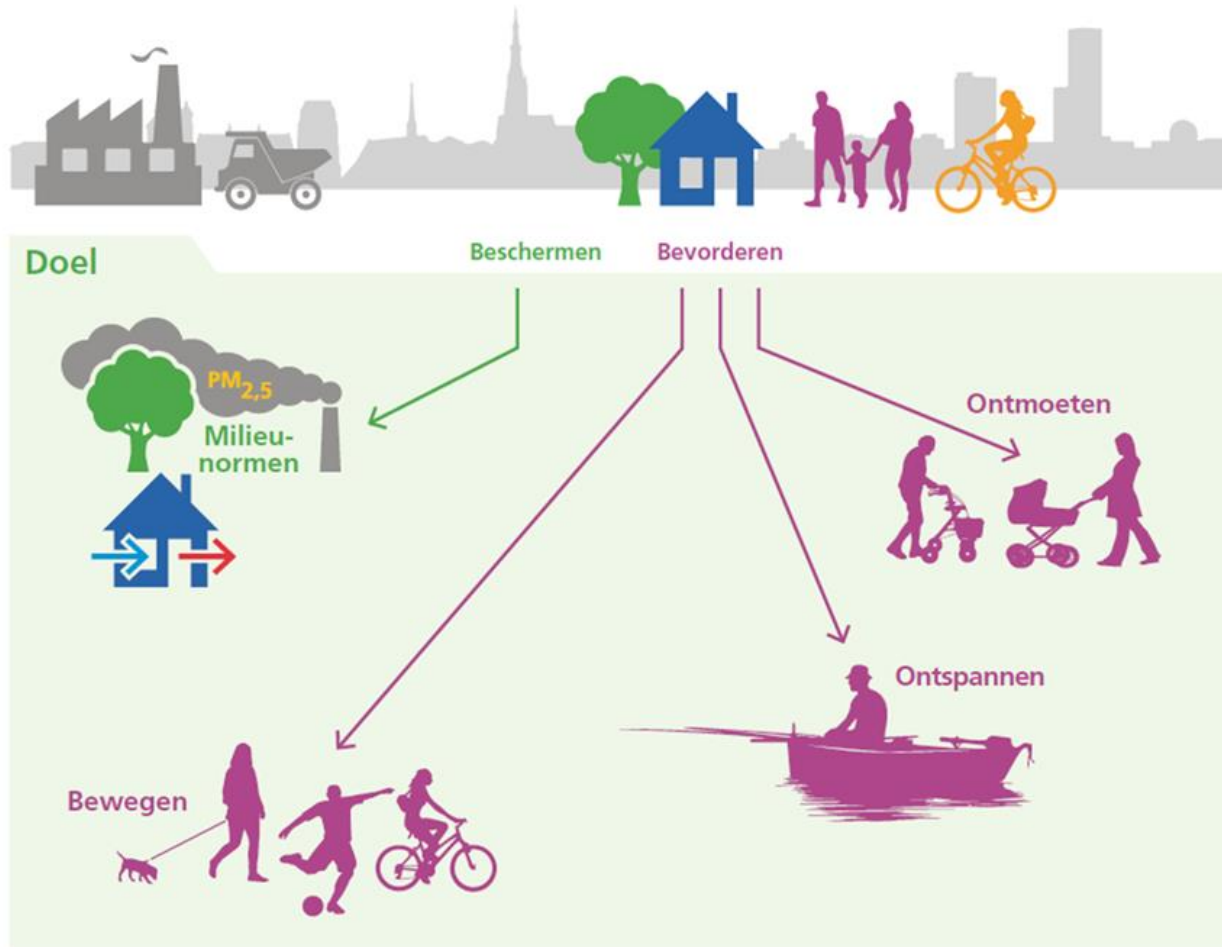
Koppeling met maatregelen die Airport Eindhoven en de gemeente nemen

Verkenning voor mogelijkheden afwegingskader gezondheid

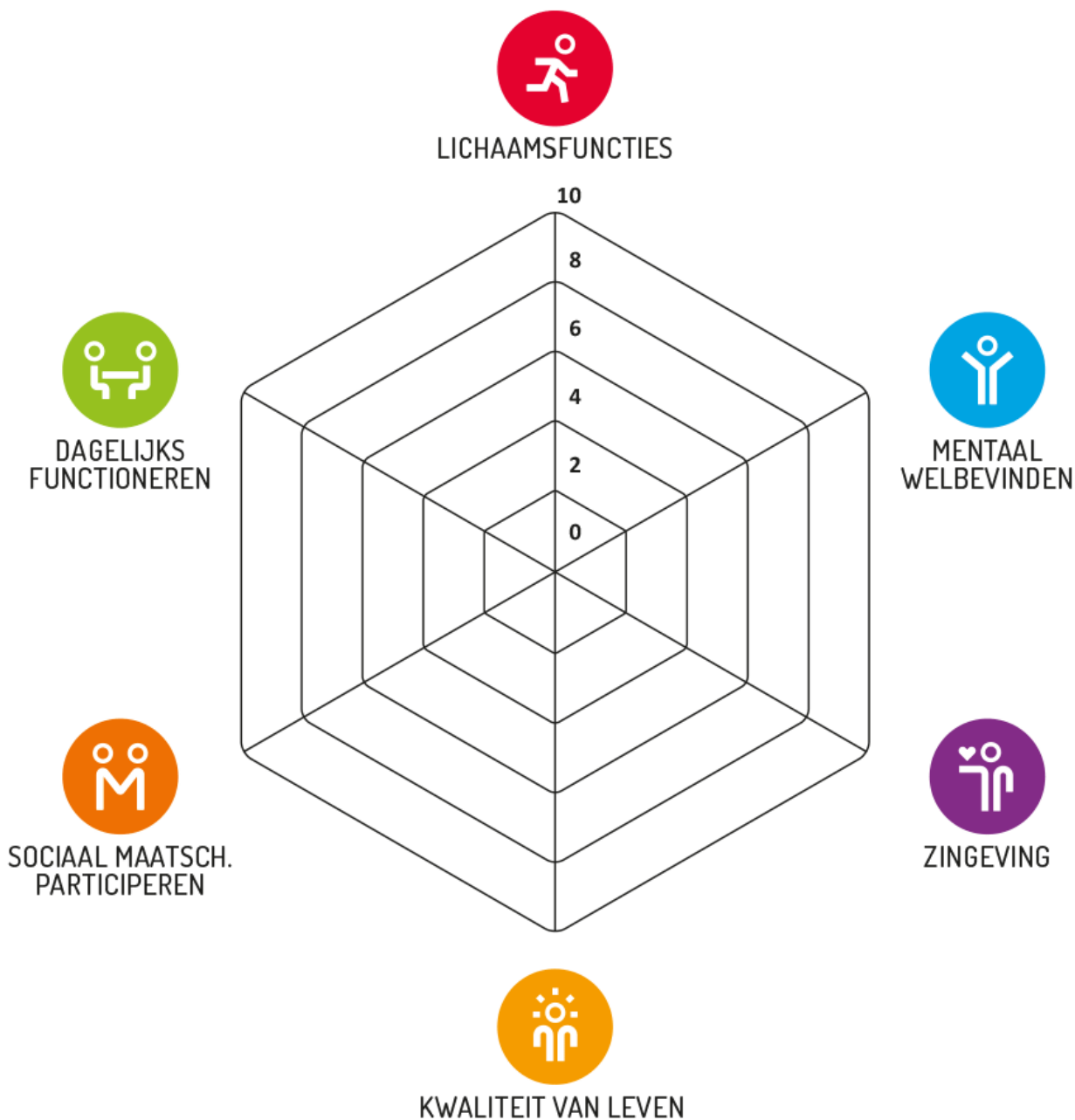
Raad voor de Leefomgeving (2018):

De omgeving als gezonde habitat Gezondheidswinst door beschermen én bevorderen

SAMENVATTING

Een gezonde leefomgeving bereiken en in stand houden. Dat is een van de doelen van de Omgevingswet. Hoe dat in het omgevingsbeleid vorm moet krijgen, is voor veel overheden nog onduidelijk. In dit advies biedt de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) hiervoor handreikingen. Volgens de raad kunnen overheden meer gezondheidswinst boeken door omgevingsbeleid als ze niet alleen inzetten op bescherming (klassiek milieubeleid), maar ook op bevordering van gezondheid. Gezondheid is namelijk meer dan de afwezigheid van ziekten. De leefomgeving moet ertoe uitnodigen dat mensen meer bewegen, minder stress ervaren, elkaar kunnen ontmoeten en kunnen participeren in de maatschappij. De raad werkt dit in het advies uit in handelingsperspectieven: voor beleid en instrumenten, voor kennis en ontwerp, en voor financiering en sturing.

Gezonde Woonomgeving

- **Wonen en druk verkeer zijn gescheiden**
Druk verkeer geeft veel lawaai en stoot luchtverontreiniging uit.
- **Voor iedereen zijn er -dichtbij en toegankelijk- aantrekkelijke plekken**
Aantrekkelijke plekken bieden mensen gelegenheid te ontmoeten, ontspannen en bewegen. Dit voorkomt eenzaamheid en draagt bij aan de fysieke fitheid en sociale cohesie.
- **Functies (wonen, werken, voorzieningen) zijn gemengd, grote bedrijven staan op afstand**
Een goede menging van functies zorgt voor een aangename woon- en werkomgeving, waarin men meer beweegt en buurtgenoten ontmoet.
- **Kinderen groeien op in een rookvrije omgeving**
Roken is verreweg de belangrijkste oorzaak van sterfte en ziekte.
- **De leefomgeving draagt bij aan een gezond gewicht**
Bijna de helft van de Nederlanders heeft overgewicht en 1 op de 3 beweegt te weinig.

Gezonde mobiliteit

- **Actief vervoer (lopen en fietsen) is de standaard**
Lopen en fietsen in plaats van met de auto is gezonder en beter voor de omgeving. Dat maakt fitter en voorkomt onder meer overgewicht en stress gerelateerde klachten.
- **Tussen steden en dorpen zijn goede (e-)fiets- en OV-verbindingen**
Met goede verbindingen voor (elektrische) fiets en openbaar vervoer wordt uitstoot en lawaai van gemotoriseerd verkeer voorkomen (minder hinder, hart- en vaatziekten, luchtwegaandoeningen, longkanker, etc.) net als negatieve effecten op het klimaat.

Gezonde gebouwen

- **Het binnenklimaat is prettig en gezond**
Een goede woning is zowel duurzaam als gezond. Mensen verblijven 70% van hun tijd in hun eigen woning en zijn daarnaast nog veel in andere gebouwen.
- **Minimaal één zijde (gevel) is aangenaam**
In dorpen en steden biedt de straat vaak onrust, lawaai en luchtverontreiniging. Minimaal één zijde die rustig is, waar geen geur of geluid van horeca overheerst en met een prettig (zo mogelijk groen en natuurlijk) uitzicht en/of buitenruimte.
- **Er zijn voldoende betaalbare levensloopgeschikte woningen op korte afstand van voorzieningen en zorg.**
Bij levensloopgeschikt realiseren van woningen gaat het erom zodanig te bouwen dat de woning voor meerdere doelgroepen, al dan niet met beperkingen, geschikt is of geschikt is te maken.

Monitoring met hulp van Meetnet Aireas toepassing in Eersel

Samenwerking tussen gemeente,
inwonersgroepen, Aireas, GGD

Inzicht in lokale
luchtverontreiniging (waar,
concentraties, variatie in tijd)

Op een onafhankelijke manier
gegevens verzamelen die gebruikt
kunnen worden in besluiten en
overleg belangenpartijen

Zelfstandig maatregelen nemen als
burger die individuele leefbaarheid
vergroten en verbeteren op basis
inzichten metingen

Adviezen belevingsonderzoek vliegveld 2018

beperking van (geluid)blootstelling

extra aandacht besteden aan communicatie en vertrouwen tussen verantwoordelijke partijen enerzijds en omwonenden anderzijds

compenserende maatregelen of aanpassingen in de leefomgeving (niet in relatie tot het vliegveld of het vliegverkeer) om de gezondheid van omwonenden verder te verbeteren of te bevorderen

Samenvattend:

- “risicovol object” is een term gebruikt bij externe veiligheid en heeft vooral relatie met incidenten. Om de effecten op de volksgezondheid veroorzaakt door de aanwezigheid van het vliegveld in beeld te brengen gaat het om de relatie tussen de leefomgeving en gezondheid omwonenden.
- Het belevingsonderzoek uit mei 2019 en de GGD monitors tonen dat sinds 2012 een consequent stijgende lijn zichtbaar is in ernstige hinder, bezorgdheid en slaapverstoring door vliegverkeer, ook in Eersel.
- Aanbevelingen zijn gericht op vermindering van de blootstelling veroorzaakt door het vliegveld, extra aandacht besteden aan communicatie en vertrouwen tussen verantwoordelijke partijen enerzijds en omwonenden anderzijds en het nemen van compenserende maatregelen in de leefomgeving ter bevordering van gezondheid.
- Voor het bereiken van een gezonde leefomgeving is de verbinding tussen het sociale domein en het fysieke domein belangrijk. Gebruik van de kernwaarden voor een gezonde leefomgeving kan in positieve zin bijdragen aan gezondheid en welzijn van de inwoners.
- Ga uit van de waarden van het gebied vanuit het perspectief van gezondheid en probeer dit te versterken